

ด้วยความหวังดีอันเปี่ยมล้น
เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ
เพื่อป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อ ได้แก่ โรคเบาหวาน
ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจและหลอดเลือด
มีความต้องการได้เกิดทางเลือกใหม่ในวงการโรคไม่ติดต่อ
จึงเกิดโครงการจัดทำหลักสูตรการปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ
ลดเสี่ยงโรคไม่ติดต่อเรื้อรังสำหรับบุคลากรสาธารณสุขชั้นนำ
จากชมรมอบรมหลักสูตรดังกล่าว จึงเป็นที่มาของหนังสือ
"มีเพื่อนคิด ชีวิตก็เปลี่ยน (พฤติกรรม)"
ซึ่งเป็นการออกสู่สาธารณะเกี่ยวกับแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ
ด้วย Health Coaching หรือการรู้เท่าทันสุขภาพว่า
ทำไมถึงต้อง Health Coaching แล้ว Health Coaching คืออะไร
และใครจะเป็น Health Coacher ที่มี ปรกอบด้วยอะไรบ้าง

..มีเพื่อนคิด.. ชีวิตก็เปลี่ยน (พฤติกรรม)

สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
www.thaincd.com

..มีเพื่อนคิด.. ชีวิตก็เปลี่ยน (พฤติกรรม)

..มีเพื่อนคิด..

ชีวิตก็เปลี่ยน

(พฤษภาคม)

- หนังสือ : **นิเพื่อนคิด ชีวิตก็เปลี่ยน (พหุติกรรม)**
- ผู้เขียน : **1. นางอังฉว ภัคศิริฉิจ**
 นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ *สำนักโรคไม่ติดต่อ*
2. นางเมตตา คำพิบูลย์
 นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ *สำนักโรคไม่ติดต่อ*
- บรรณาธิการ : **1. นางอังฉว ภัคศิริฉิจ**
 นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ *สำนักโรคไม่ติดต่อ*
2. นางเมตตา คำพิบูลย์
 นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ *สำนักโรคไม่ติดต่อ*
3. นางเน่งธีรวรรณ สุขหนองบัว
 นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ *สำนักโรคไม่ติดต่อ*
4. นางสาวกิตตา จำปาแก้ว *นักวิชาการสาธารณสุข*
- ที่ปรึกษา : **ดร.นายแพทย์กานววัฒน์ ปานมาตุ** *ผู้อำนวยการสำนักโรคไม่ติดต่อ*
แพทย์หญิงสุวิพร คงประเสริฐ *รองผู้อำนวยการสำนักโรคไม่ติดต่อ*
ดร.ศิริลักษณ์ จิตต์ระเบียบ *หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบราชการ*
- พิมพ์ครั้งที่ 2 : กันยายน 2555
 จำนวนที่พิมพ์ : 500 เล่ม
 จัดพิมพ์โดย : สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
 ถนนสีวานนท์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
 โทร. 0-2590-3987 โทรสาร 0-2590-3988
 www.thaincd.com
- พิมพ์ที่ : บริษัท สยามศิลปการพิมพ์ จำกัด
 ที่อยู่ เลขที่ 18 หมู่ที่ 1 ซอยวัดชูช้าง ถนนนครอินทร์
 ต.บางคูเวียง อ.บางกรวย จ.นนทบุรี 11130
 โทร. 0-2496-2288 โทรสาร 0-2496-2300
- ISBN : 978-616-11-1013-0

คำนำ

ด้วยความหวังดีอันเปี่ยมล้นเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ เพื่อป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อ ได้แก่ โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจและหลอดเลือด มีความต้องการให้เกิดทางเลือกใหม่ในวงการโรคไม่ติดต่อ จึงเกิดโครงการจัดทำหลักสูตรการปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพลดเสี่ยงโรคไม่ติดต่อเรื้อรังสำหรับบุคลากรสาธารณสุขขึ้นมาจากผลการอบรมหลักสูตรดังกล่าว จึงเป็นที่มาของหนังสือ **“มีเพื่อนคิด ชีวิตก็เปลี่ยน (พฤติกรรม)”** ซึ่งเป็นการบอกเล่าเกี่ยวกับแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพด้วย Health Coaching หรือการได้ข้อด้านสุขภาพว่า ทำไมถึงต้อง Health Coaching แล้ว Health Coaching คืออะไร และควรจะเป็น Health Coacher ที่ดี ประกอบด้วยอะไรบ้าง ความท้าทายในการจัดทำเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้อยู่ที่ความตั้งใจที่จะทำให้อ่านง่ายไม่น่าเบื่อ โดยเป็นเรื่องเล่าแบ่งเป็นประสบการณ์พร้อมสอดแทรกวิชาการเพื่อให้ผู้อ่านได้ความรู้และแนวทางในการให้การปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับบุคลากรสาธารณสุขที่มีใจรักและมีความมุ่งมั่นในการทำงานที่จะช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพลดเสี่ยงโรคไม่ติดต่อ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและประเทศชาติต่อไป

โดยสำนักโรคไม่ติดต่อ

สารบัญ

หน้า	เรื่อง
1	เรื่องนี้มีที่มา
5	ทำไมต้อง Health Coaching
11	ใช้เวลาหาเพื่อนคิด เพื่อเปลี่ยนชีวิต
15	มาสร้างแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงกันเถอะ
31	บอกเล่า...เรียนรู้ประสบการณ์การศึกษา
53	นานาสัตินะ
61	ภาคผนวก
63	คณะทำงานจัดทำหลักสูตรฯ

สิ่งมีชีวิตที่รัก

เหตุผลที่สำนักโรคไม่ติดต่อ ภารกิจสำคัญของเราคือการป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรังหรือที่เรียกกันว่าโรควิถีชีวิต ได้แก่ โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ และหลอดเลือด ที่ผ่านมามีการคัดกรองโรคเหล่านี้ได้กลุ่มเสี่ยงและผู้ป่วยจำนวนมากมายังปัญหาที่คือว่า **ไม่นานเท่าที่คาดคิด** ให้ความรู้เกี่ยวกับโรค รณรงค์สร้างความตระหนัก ซึ่งไม่ว่าจะตระหนักจริงไหม นำไปปฏิบัติไหม เข้าค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมน่าจะดีนะ เวลาอยู่ที่ค่ายรู้สึกมุ่งมั่น ต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อให้สุขภาพดี แต่กลับบ้านสู่บรรยากาศสภาพแวดล้อมเดิมๆ ความมุ่งมั่นหายไปไหนก็ไม่รู้ จะกินผักผลไม้ ลดอาหารหวาน มัน คูน้ำหนัก ออกกำลังกาย อดบุหรี่ไม่ได้ มันชักไม่เอาจกแล้ว เพราะอาหารเพื่อสุขภาพไม่อร่อย เวลาออกกำลังกายก็เหนื่อย เหนื่อย ทำงานหนักวันไม่มีเวลา นอนคิดว่าไว้พุงนี้ค่อยว่ากัน เป็นอย่างนี้เรื่อย ๆ สุดท้ายก็กลับสู่พฤติกรรมเดิมวิถีชีวิตเดิมที่เคยใช้ จากกลุ่มเสี่ยงก็กลายเป็นป่วยด้วยโรคจากพฤติกรรมในที่สุด แล้วเราในฐานะที่เป็นบุคลากรสาธารณสุข มีหน้าที่ช่วยให้ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อลดเสี่ยงโรคให้ได้ จะทำอย่างไรดีละถึงจะช่วยให้คนมีแรงจูงใจ ตั้งมั่นที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมได้ต่อเนื่อง มีวิธีไหนบ้าง นอกเหนือจากที่เคยทำกันมา นั้นหมายความว่าต้องถูกคิดและเปลี่ยนวิธีการในการดูแลกลุ่มเสี่ยงด้วยเหมือนกัน **เราต้องรักษากันแบบจริงจังนะ**

อชภาโลวี

Advice alone is not enough (WHO, 2003)

ระบบบริการแบบใหม่ล่ะ ที่จะนำมาใช้ในการให้บริการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ที่ผ่านมา การจัดบริการปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลดเสี่ยงลดโรคยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน จะทำอย่างไรที่จะให้เกิดบริการปรึกษาในสถานบริการสาธารณสุขทุกระดับ เพื่อกลุ่มเสี่ยง และวัยโรคไม่ติดต่อสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึง สิ่งี่จุดประกายและนำความคิดดีๆ ก็คือการที่มีโอกาสได้ไปร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ “Health Coaching : Possible Way to solve Obesity” ที่เชียงใหม่และกระบี่ ทำให้ได้รู้จัก Health Coaching หรือการโค้ชด้านสุขภาพเป็นครั้งแรก รู้สึกว่าเข้าท่าดีนะ น่าจะเป็นอีกหนี่งทางเลือกที่สามารถนำมาใช้ในการทำงานได้ กรมอนามัยเดี๋ยวกักทำคลินิก DPAC ใช้หลัก 3อ. ในการส่งเสริมสุขภาพลดทุกคนใช้แล้ว แต่การควบคุมป้องกันโรคไม่ติดต่อในกลุ่มเสี่ยงยังไม่มี ถ้าเราจัดบริการปรึกษาเพื่อเชื่อมโยงกับคลินิก DPAC ได้ ก็น่าจะดีนะ

กลับมาจากอบรมก็มานั่งคิด นอนคิด เหลือแต่ตึ่ลั้งการคิดว่าจะทำยังไงให้เกิดบริการแบบนี้ได้นะ จะเริ่มตรงไหนก่อนดี ปรึกษาผู้อำนวยการ คุณหมอกานูวัฒน์ คุณหมอจิวพร คุยกับทีมงาน ได้ข้อสรุปว่า

จุดแรกต้องเริ่มต้นด้วยการคิดหาจุดทางปัญญาให้กับคนก่อน โดยทำหลักสูตรการปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลดเสี่ยงลดโรคให้บุคลากรได้มีแนวทางในการปฏิบัติงาน เมื่อคนรู้ทำได้อีกก็สร้างระบบบริการที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ เริ่มต้นทีละเล็กทีละน้อยแล้วค่อยขยายผลต่อไปเรื่อยๆ กุระโมไม่ได้อสร้างวันเดียวเสร็จนี่อันใด อันนั้น งานนี้ต้องค่อยๆ สร้าง ตั้งใจ มุ่งมั่น ถ้าเรีงแน่ๆ

จากแนวคิดที่กล่าวมาจึงเกิด**โครงการจัดทำหลักสูตรการปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลดเสี่ยงโรคไม่ติดต่อสำหรับบุคลากรสาธารณสุข**ให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการนำมาใช้ดูแลกลุ่มเสี่ยงโดยมีอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัยบูรพา พศ.ดร.สุรินทร์ สุทธิอาทิพย์ รศ.ดร.อนงค์ วิเศษสุวรรณ และ อาจารย์พวงทอง อินใจ ด้านอาหารและการออกกำลังกาย โดย ดร.สุกัญญา เจริญวัฒน์ จากมหาวิทยาลัยมหิดล วิธีการเสริมสร้างแรงจูงใจ ดร.ศุภณี กุ๋ขาว และ ดร.อนุสรณ์ พยัคฆาคม ส่วนการจัดบริการ Health Coaching ดร.รุ่งระวี นาวีเจริญ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นที่ปรึกษาในการจัดทำหลักสูตรจนได้หลักสูตรที่ใช้ เวลาอบรมทั้งหมด 4 วัน มีเนื้อหา ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง
2. อาหาร สมดุลพลังงาน และอาหารแลกเปลี่ยน: การลดความเสี่ยงในการเกิดโรคไม่ติดต่อ
3. การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพและป้องกันโรค
4. พิชัยและแนวทางการเลิกบุหรี่/สูราด้วยตนเอง
5. การจัดการอารมณ์ (Emotional Management)
6. แนวคิดทฤษฎีและธรรมชาติของมนุษย์
7. หลักการการปรึกษาพื้นฐาน
8. การเพิ่มแรงจูงใจ (Motivational Interviewing : MI) ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ
9. หลักการของ Health Coaching และแนวทางการจัดบริการ Health Coaching ในสถานบริการ

จะมีได้ 1 ชม.ต่อสัปดาห์เนื้อหาหลักจะเน้นการรู้ที่ทราบอยู่แล้วกับปัจจุบันนี้รวมถึงการเกิดโรคไม่ติดต่อนใจชนิดที่ 1-5 ส่วนชนิดที่ 6-9 เป็นเนื้อหาที่จัดการความเสี่ยงและความรู้ความเข้าใจในการสร้างแรงจูงใจให้กับปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยผ่านการสอนให้ทราบถึงภัย จิต สังคม และสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับสุขภาพ จะว่าไปก็ยังไม่ค่อยมีอะไรที่คิดตามกันได้นักแล้ว

รู้ด้วย Health Coaching

คนที่ประสบความสำเร็จอย่างมาก เช่น นักกีฬาระดับโลก ทุกคนล้วนมีโค้ช ที่ช่วยให้คำปรึกษา ชี้แนะ และดึงศักยภาพที่มีทั้งหมดของเขาออกมาใช้เพื่อเอาชนะการ แข่งขันให้ได้ สร้างเป้าหมายและวิธีการที่ชัดเจนในการปฏิบัติเพื่อให้ได้ตามที่ตั้งใจไว้ การโค้ชจะช่วยปลูกฝังที่มีทั้งหมดของคนออกมาเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีในชีวิตให้ กล้าหาญ มุ่งมั่นเอาชนะตัวเองให้ได้ ขยัน เข้มแข็ง มีชีวิตที่ประสบความสำเร็จ และการโค้ชนำมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพได้ไหมล่ะ

คำตอบคือ **ได้ค่ะ** แล้วมีใครนำมาใช้บ้างหรือยัง ประเทศออสเตรเลียเป็น ประเทศหนึ่งที่น่าวิธีการโค้ชด้านสุขภาพมาใช้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการโค้ชด้าน สุขภาพเป็นการบริการที่สนับสนุนการจัดการตนเองของผู้รับบริการที่น่าสนใจนำมาลองใช้ มากค่ะ

แล้ว Health Coaching คืออะไร

การโค้ชด้านสุขภาพ (Health Coaching) เป็นการนำหลักการทางจิตวิทยา สุขภาพและจิตวิทยาการโค้ชมาใช้ในการปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมของผู้รับ บริการ เพื่อช่วยให้เขามีสุขภาพที่ดี

Health Coaching = Health Professional Advice + Behaviour change Assistance

พูดง่าย ๆ ว่า Health Coaching ไม่ใช่แค่ให้ความรู้ให้ข้อมูลด้านสุขภาพเท่านั้น ต้องเข้าใจรู้จักธรรมชาติของคนด้วยรู้ว่าจะจูงใจให้คนเปลี่ยนความคิดความเชื่อเดิมๆ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมแบบใหม่ที่ดีต่อสุขภาพได้อย่างไร ซึ่งต้องอาศัยวิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีรูปแบบการพูดคุยที่โดนใจ ได้ใจในการเปลี่ยนแปลง โดยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นมาจากตัวของเขาเอง เราเป็นเพียงผู้ช่วยเหลือเท่านั้น ซึ่งจะช่วยให้ลดการต่อต้านและเพิ่มโอกาสในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับบริการได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ถึงสาเหตุที่ควรจำ

- ความสามารถในการจัดการตนเองเป็นวิธีการเฉพาะบุคคล
- แต่ละคนต้องการวิธีการดูแลที่ต่างกัน
- เมื่อคนเปลี่ยนความคิด ความเชื่อและทัศนคติแล้วจะนำไปสู่การเปลี่ยนพฤติกรรม
- ไม่ใช่ใช้วิธีการแบบเดียวเท่านั้นที่จะช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน

Health Coaching ต้องเพิ่มทักษะอะไรบ้างนะ

ทักษะที่จำเป็นในการได้ระดับคุณภาพ

- ทักษะความรู้เชิงวิชาชีพด้านสุขภาพ (Health professional qualification & skills)
- ทักษะการปรึกษา (Basic counseling skills)
- ทักษะการสัมภาษณ์เชิงแรงจูงใจ (Motivational interviewing skills)
- ทักษะการจัดการปัญหาโดยเน้นทางออก (Solution-focused coaching skills)
- ทักษะการจัดการอารมณ์ (Emotional management skills)
- ทักษะปรับเปลี่ยนความคิด (Cognitive change skills)

เป็นอะไรที่ทักษะที่ใช้ในการได้สุขภาพเหมือนกันหรือยังคะ ถ้ายัง ไม่ยาก ของอย่างนี้ เรียนรู้กันได้

ก่อนที่จะพูดถึงทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการได้สุขภาพ ต้องรู้จักเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ก่อนว่าเป็นอย่างไร ก็เราต้องทำงานกับคนไม่ใช่หรือคะ

เข้าใจดี

Behaviour change is not just about changing behavior.

เข้าใจธรรมชาติของคน

ทำไมต้องเข้าใจธรรมชาติของคนล่ะ มันมีประโยชน์อย่างไรที่จะช่วยในการเปลี่ยนการใช้ชีวิตของคนให้มีสุขภาพดี พูดถึง "คน" มันยุ่ง เหมือนที่ได้บอกกันว่าหลายคนมาก ความคนแต่ละคนในโลกใบนี้ไม่มีใครเหมือนกันร้อยเปอร์เซ็นต์ ทุกคนมีความแตกต่างกัน มีวิถีคิดแบบนี้ ทำให้รู้สึกและกระทำไม่เหมือนกัน

แนวคิดทฤษฎีที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาพฤติกรรม จะมองธรรมชาติของมนุษย์ สามารถรวบรวมสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความรู้สึก และการกระทำ ดังนี้

ถ้าเราเข้าใจธรรมชาติของความเป็นมนุษย์ว่าเป็นเช่นนี้ ในการช่วยใครแก้ไข จัดการอะไรในชีวิต จะทำให้เราไม่ตัดสินคนตามมุมมองของตนเอง ไม่เอาวิสัยคิด รู้สึก และการกระทำของเราไปโยนเขา แค่ช่วยให้เขาได้รู้ เข้าใจความต้องการที่แท้จริงของตนเองว่าต้องทำอะไร แก้ไขอย่างไรบ้าง เพื่อคุณภาพชีวิตของตน นั่นจะทำให้มีโอกาสรอบรับความสำเร็จและมีประสิทธิภาพที่สุด

เมื่อมองธรรมชาติของมนุษย์แบ่งคนได้เป็น 3 แบบ

แบบที่ 1 ดันทำได้ออง (active)

คนแบบนี้เขาจะเชื่อในตัวเอง เขาจะทำอะไรตามที่เขาคิดต้องการหรืออยากจะทำเอง

แบบที่ 2 ดันทำตาม (passive)

ไม่ว่าเราจะบอกหรือแนะนำอะไร เขาจะยินดีทำตามทุกอย่าง

แบบที่ 3 ดันร่วมมือกัน (interactive)

จะมีการปรึกษาหาแนวทางร่วมกัน แล้วเขาก็ปฏิบัติตามข้อตกลงนั้น

เพราะฉะนั้นในการทำงานจะต้องพบกับผู้รับบริการ 3 แบบนี้ ผู้รับบริการเป็นแบบไหน เราต้องรู้นะ จะได้ให้การปรึกษาที่เหมาะสมกับแต่ละคน และขอบอกที่ไม่มีฝืนคำสั่งสำเร็จรูปในการทำงานกันคนละ

แล้วผู้รับบริการแบบไหนที่เราพบมากที่สุด ตอนที่จัดอบรมหลักสูตรฯ อาจารย์ก็ได้ให้ผู้เข้าอบรมประมาณจำนวนผู้รับบริการแต่ละแบบว่า ผ่านมาจากการทำงาน เขาเจอคนใช้แต่ละแบบ กี่คนส่วนเท่าไร

คำตอบที่ได้คือ **แบบที่ 1 พบร้อยละ 46** ของคนไข้ทั้งหมดที่เราเจอ คิดเป็นครึ่งหนึ่งเลยนะคะที่เป็นตัวของตัวเอง เชื่อในสิ่งที่เขาคิดและทำ เขามักไม่ชอบคนกลุ่มนี้ เพราะคิดว่าต่อต้านเปลี่ยนแปลงยาก แต่จริงๆ แล้วเขามีศักยภาพมากนะคะ การเปลี่ยนให้เขาเชื่อและทำแบบที่เรา อยากให้เป็นคนแบบที่ 1 เราต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดี ให้ไว้วางใจเพื่อลดแรงต้านในการสนทนาแล้วให้ข้อมูลที่เห็นภาพชัดเจน เขาถึงจะเชื่อและทำตาม แล้วทำได้ดีด้วยคะ

ส่วนคน**แบบที่ 2 พบร้อยละ 32** ชอบไหมคะ ผู้รับบริการที่ว่่าง่าย นอกอะไรพร้อมทำตามหมดทุกอย่างไม่ชอบคิดเอง หมอบอกมาเถอะ ฉันเชื่อหมดแหละและคุยด้วยก็ใช้เวลาไม่นาน แหม น่าภูมิใจจริงๆ ที่คนไข้เลือกถือเราขนาดนี้ กลับบ้านไม่ต้องเปลี่ยนพฤติกรรมสำเร็จแน่นอน แต่ทราบไหมคะ บางครั้งมันไม่เป็นอย่างที่เราคิดหรือข้อมูลที่บอกถ้าไม่ตรวจสอบความเข้าใจให้ตรงกัน ก็มีโอกาที่จะนำไปทำแบบไม่ถูกต้องได้ให้การปรึกษากับคนแบบที่ 2 ต้องตรวจสอบความเข้าใจในข้อมูลที่ให้ทุกครั้ง

แบบที่ 3 จะเจอน้อยที่สุด คือร้อยละ 23 บางคนบอกว่าอยากให้ผู้รับบริการเป็นแบบนี้เยอะๆ จะได้ทำงานไม่ยากโอกาสสำเร็จสูง ซึ่งก็จริง แต่คุณทราบไหมว่าการให้บริการกับคนกลุ่มนี้ ต้องมีเวลาให้เขามากที่สุด เพราะการปรึกษาต้องใช้เวลาจึงจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด แล้วคุณมีเวลาให้เขาไหมคะ ?

มีคำพูดที่ผู้เข้ารับการอบรมได้ออกถึงบทเรียนที่เธอได้รับว่า *“การให้คำปรึกษาต้องอาศัย ประสิทธิภาพการทํางาน การอดทน การให้เวลานับผู้วัย เข้าใจ เข้าถึงผู้วัยให้มากขึ้น”*

“ควรลดเวลาในการทำ MI แค่เพียง 1 Case ก็ยังดี เพื่อให้ได้คุณภาพ และสามารถทำให้ผู้ใช้บริการ ผู้รับคำปรึกษา สุขภาพดีขึ้น จะได้คุณค่าทั้งต่อตัวผู้รับบริการและตัวเราเอง”
(สงสัยไหมล่ะว่า MI คืออะไร กดใจมีดี โปรดติดตามต่อไปคะ)

“การจะช่างแม่มือใคร ใจต้องมี เวลา มี และตามพร้อมของตัวเอง”

ฟังแล้วรู้สึกยังไงคะ บุคลากรสาธารณสุขใจเกินร้อย นับถือจริง ๆ ค่ะ เชื่อมั่นในศักยภาพของตัวเราเชื่อในความสามารถของผู้รับบริการที่เป็นหนทางแห่งความสำเร็จแน่นอน

เปลี่ยนความคิด ชีวิตเปลี่ยน *Thoughts are Powerful!*

ความเชื่อเป็นตัวตัดสินใจการกระทำ การกระทำเป็นตัวตัดสินใจผลลัพธ์ สิ่งสำคัญอันดับแรก คือ คุณต้องเชื่อก่อน

ความเชื่อคือความแน่ใจในบางสิ่งซึ่งจะมีความรู้สึกที่หนักแน่นมากกว่าความคิด เราไม่ได้เกิดมาพร้อมกับความเชื่อ เราเรียนรู้และสะสมข้อมูลจนกลายเป็นความเชื่อ “ความเชื่อ” ใช้เวลานานพอสมควรก่อนที่จะฝังลึกในตัวเรา มันเกิดจากเรามีความสนุกสนานจากการคิดการเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกันและการยืนยันซ้ำๆ จากประสบการณ์ที่เราพบเจอความเชื่อทุกอย่าง อย่างมาจากประสบการณ์ของเราทั้งสิ้น แต่ประสบการณ์ไม่ใช่ความเชื่อมันจะกลายเป็นความเชื่อเมื่อเราแปลความหมายมัน

ช่วงเวลาเพื่อนัด เพื่อเปลี่ยนวิธี

การมีเพื่อนคู่คิดด้านสุขภาพจะหาได้ที่ไหนใครจะทำหน้าที่นี้ มีแล้วดีอย่างไร แล้วใช้วิธีไหนช่วยกันคิดระยะเวลาเรามีปัญหาอะไรสักอย่าง ลองนึกดูว่าเราจะคิดถึงใคร มีคุณสมบัติอย่างไร

วิธีที่คิดถึงก็คือ **การปรึกษา (counseling)** ซึ่งเป็นการสื่อสาร 2 ทาง ระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย คือ ผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา เพื่อมุ่งให้ผู้รับการปรึกษาได้พิจารณาข้อมูลอย่างชัดเจน สามารถตัดสินใจเลือกด้วยตนเองและรับผิดชอบการเลือกของตนเองได้

"Help Him/ Her to Help Himself/ Herself"

เอื้อ กล่าวทั่ว เป็นกระบวนการที่ช่วยใน "ตนเป็นแม่ที่พึ่งตนเองได้"

พอพูดถึงการปรึกษา บางคนบอกว่ารู้จักมานานแล้วอาจจะเคยอบรมมาบ้าง แต่จะบอกว่า ดันทำไม่ได้หรอก เพราะไม่รู้จะพูดอะไรคิดไม่ออก ไม่มั่นใจ ดันไม่สามารถสารพัดเหตุผลเลยล่ะ มีความลับมากออกล่ะ เชื้อโหมคะว่าจริง ๆ แล้ว ประสิทธิภาพในการสื่อสารของคนเรา คำพูดมีผลแค่ 7 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นเองล่ะ แต่อีก 93 เปอร์เซ็นต์ที่เหลือก็เป็นน้ำเสียงและท่าทางในการสื่อสารของเราต่างหาก (O'Connor & Seymour, 1990) นำประมวลใจโหมคะว่า ภาษากายมีพลังมากกว่าขนาดนี้

เพราะฉะนั้นพูดไม่เก่งไม่ใช่ปัญหา เพียงแค่เราห่างโย โส้ใจ ยอมรับนับถือในตัวคนของผู้รับการศึกษาเข้าใจ เห็นใจและแสดงออกอย่างสอดคล้องกลมกลืน ทำให้เขารับทราบความจริงใจของเรา สิ่งเหล่านี้จะทำให้เขาไว้ใจ เชื่อใจ เกิดสายสัมพันธ์ที่ดีเกิดความร่วมมือกันอย่างแท้จริง

ที่สำคัญการพูดคุยกันเพื่อจัดการกับปัญหา ต้องไม่มุ่งเน้นที่สาเหตุมากเกินไป เพราะจะทำให้เราพลาดความต้องการที่แท้จริงของเขาควรให้เขาหาทางเลือกในชีวิตที่เกิดประโยชน์ต่อตัวเขาเอง

รู้ไหมว่า..... "More choices more chances"

คุณสมบัติของเพื่อนคู่คิดที่เราอยากได้

แหม เวลาสนใจอยากคบพูดคุยเรื่องสำคัญกับใครซักคนมันก็ต้องเลือกกันหน่อยจริงไหม ไม่ต้องหล่อขนาดโคมหรือสวยเซ็กซี่แบบอัมก็ได้ออแค่แคร์เราก็พอ แคร่แบบไหนกันนะ ผศ.ดร.สุรินทร์ สุทธิสาทิพย์ และ รศ.ดร.อนงค์ วิเศษสุวรรณ ได้สอนไว้ว่าต้องแคร์ (CARE) แบบนี้ใส

C = Care	ห่วงใย เชื่ออาทร ไม่ใจโง่ตัวเรา
A = Acceptance	ยอมรับในสิ่งที่เป็ปัญหาของเขา
R = Respect	นับถือความเป็นตัวตนของเขา
E = Empathy	เข้าใจ เห็นใจเรา

ไม่ยากไร้ไหน ถองนำไปทำสิ แต่นี้คุณก็เป็นเพื่อนคู่คิดที่ใคร ๆ อยากได้แน่นอน
ก่อนเพิ่มคะ

เคล็ดไม่ลับ ที่องกาทักไว้

สิ่งสำคัญที่ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จ
อยู่ที่บุคคลิกภาพที่เป็นมิตร ซึ่งทำให้นักเรียนรักกันเองมากที่สุด
เป็นสิ่งที่สำคัญมากกว่าทฤษฎีและเทคนิคใดๆ

บทสร้างแรงจูงใจในกรณีศึกษาออนไลน์:

ครั้งแรกที่ได้อ่านคำว่า MI จากอาจารย์ครูดีที่เชียงใหม่ ก็มานึกว่า เอ๊ะ มันคืออะไรน้า Myocardial Infarction (โรคหัวใจขาดเลือด) หรือแปลว่านะ (วิญญาณพยายามเข้าสิง) มาเกี่ยวอะไรกันกับการสร้างแรงจูงใจ สุดท้ายก็รู้ว่า MI ก็คือ Motivational interviewing หรือการสนทนาเสริมสร้างแรงจูงใจ ซึ่งเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญในการโค้ชด้านสุขภาพค่ะ เอาล่ะ ถ้าอย่างนั้นมาเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการของ MI กันเถอะค่ะ จะเป็นอย่างไร นำไปใช้ในการทำงานได้แบบไหน

แรงจูงใจสำคัญอย่างไร

แรงจูงใจเป็นพลังผลักดันในการกระทำของคน คนที่มีแรงจูงใจสูง จะใช้ความพยายามในการกระทำไปสู่เป้าหมายโดยไม่ย่อท้อ แต่คนที่มีแรงจูงใจต่ำ จะถ่วงถ่วงไม่ทำอะไร หรือไม่ก็ถอยหลังก่อนบรรลุเป้าหมาย

สังเกตได้ว่าคนที่ขาดแรงจูงใจเขามักจะอยู่นิ่งๆ ไม่เปลี่ยนแปลงหรือทำแต่ก็ไม่สำเร็จ ตามที่ตั้งใจไว้ ไม่จริงจังอีกอย่างเคยเป็นแบบนี้บ้างไหมคะ

คุณทราบไหมคะว่า “การขาดแรงจูงใจ” มักพบบ่อยๆ ว่าเป็นความลังเลใจ ความคิดสองด้านนี้เมื่อเกิดขึ้นจะทำให้คนไม่กล้าเปลี่ยนแปลง หรือทำอะไรใหม่ๆ ให้กับตัวเอง

การเสริมสร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจึงเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้คนออกจากความลังเลใจ และพร้อมจะเปลี่ยนแปลงตนเอง

วิธีการสนทนาเสริมสร้างแรงจูงใจ (Motivational Interview) หรือเรียกสั้นๆ ว่า MI

จึงเป็นวิธีการที่นำมาใช้ในการช่วยเหลือคนให้ได้สำรวจและหาทางออกจากความลังเลใจ ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่การตัดสินใจเปลี่ยนแปลงที่แน่นอนโดยกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจภายในและคำมั่นสัญญาโดยยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลางในการให้บริการปรึกษา รูปแบบการสนทนาี้ ได้รับการพัฒนาขึ้นโดย Miller และ Rollnick ในปี พ.ศ. 2534

จากการที่เราและผู้รับบริการปรึกษามักจะมีความแตกต่างในเรื่องความรู้สึกและความคิดเห็นต่ออาการ ความรู้สึก และพฤติกรรมต่างๆ ที่เป็นปัญหา หูด่าๆ ก็คือเรามักมองว่าพฤติกรรมสุขภาพของผู้รับบริการมีปัญหา ควรได้รับการแก้ไขโดยด่วน มิฉะนั้นจะแย่แน่ๆ แต่ผู้รับบริการไม่เห็นว่าเป็นปัญหา หรือเห็นว่าไม่สำคัญไม่จำเป็นต้องเปลี่ยน คนหนึ่งอยากให้เปลี่ยน อีกคนไม่สนใจเปลี่ยน เรียกได้ว่าเดินคนละเส้นทางความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เวลาคุยกันจะขัดแย้ง ไม่ราบรื่น ไม่เข้าใจกัน เกิดความตึงเครียด ไม่อยากร่วมมือ ไม่เกิดแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม นั่นเป็นสาเหตุที่ทำให้เราไม่สามารถช่วยในการเปลี่ยนพฤติกรรมได้สำเร็จ จนทำให้เรารู้สึกหมดหวัง ท้อแท้และคิดว่า การเปลี่ยนพฤติกรรมคนเป็นเรื่องยาก แล้วปล่อยทุกอย่างเป็นไปตามวิบากกรรมชะงัดงั้น กรรมใคร กรรมมันเนอะ

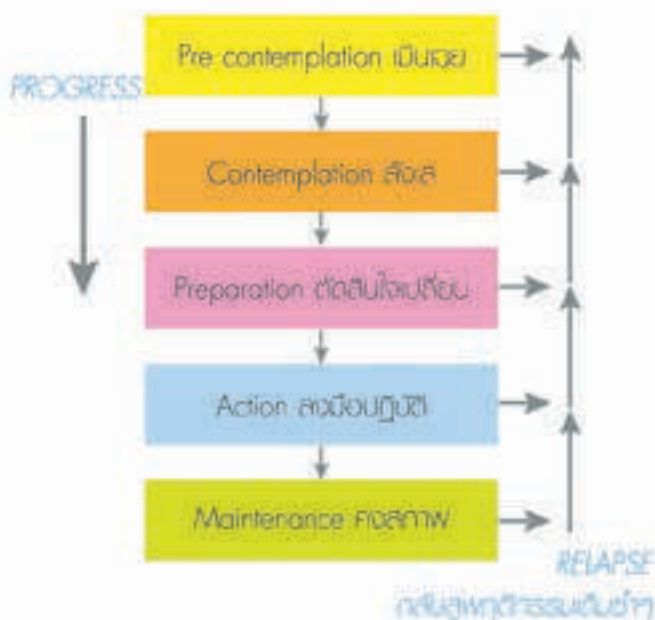
ดังนั้นในการสนทนากัน ต้องมีแนวทางชัดเจนที่จะทำให้ผู้สนทนารับรู้ว่าเรามีความเข้าใจอย่างจริงใจว่าเหตุใดทำให้เขามีความรู้สึก ปะหงุดิ แสดงพฤติกรรมเช่นนั้น เป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดความรู้สึกให้เข้าใจกันมากขึ้นซึ่งจะช่วยปรับเปลี่ยนให้ผู้รับบริการไม่คิดต่อต้าน เกิดความลังเลใจในการกระทำของตนเองว่าจะไม่ใช่สิ่งที่ดีที่สุดในและรับรู้เพิ่มขึ้นว่าตนมีความสามารถที่จะทำการเปลี่ยนแปลงตัวเองได้

ผลการต่อต้านไม่การสนใจหากได้ ถ้าเรา...

- ไขว้พากษ์ วิจารณ์ ตัดสิน
- ไม่ให้คำแนะนำโดยไม่สนใจความคิด ความรู้สึกของผู้ฟัง
- สนใจ เอาใจใส่ สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

ก่อนใช้ MI ต้องรู้ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง (Readiness to change)

การเปลี่ยนพฤติกรรมให้ได้ต่อเนื่องเป็นถึงยากหรือทำได้ในครั้งเดียว จึงต้องทำความเข้าใจกระบวนการของการเปลี่ยนผ่านพฤติกรรมของคนซึ่งจะช่วยให้ผู้ให้การปรึกษา ออกแบบวิธีการช่วยเหลือที่เหมาะสมกับผู้รับบริการที่อยู่ในระยะการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกัน รูปแบบของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสามารถระบุได้ 5 ขั้นตอนของความพร้อมดังต่อไปนี้ (DiClemente and Prochaska, 1998)

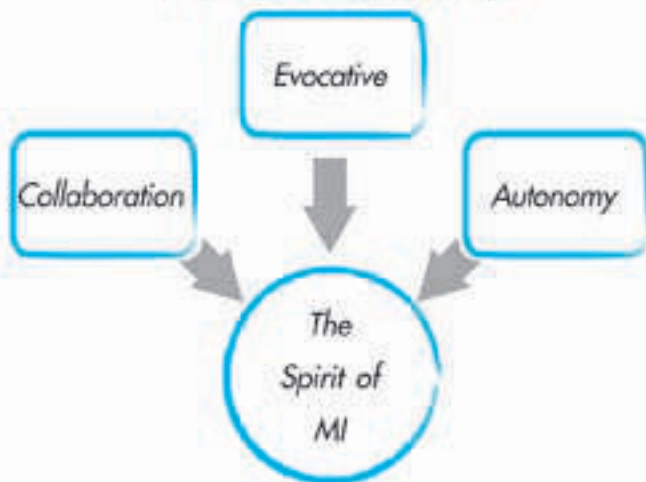

องค์ประกอบของความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง

ใช้ MI ต้องเข้าใจจิตวิทยา MI

1. การกระตุ้นให้ผู้สนทนาเอ่ยข้อความที่บ่งบอกถึงความต้องการเหตุผลที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง (elicit, evoke) มากกว่าที่ผู้ให้การปรึกษาจะเป็นผู้บอกถึงเหตุผล โดยผู้ให้การปรึกษาต้องละบทบาทของการเป็นผู้เชี่ยวชาญ

2. หลักการทำงานร่วมกัน (Collaboration)

3. การเคารพความเป็นตัวของตัวเองของผู้สนทนา (Autonomy)

ใช้ MI ต้องเข้าใจหลักการของ MI : DARES

Develop discrepancy	กระตุ้นให้สังเกต
Avoiding argumentation	หลีกเลี่ยงการโต้แย้ง
Rolling with Resistance	รู้จักและคล้อยไปกับแรงต้าน
Express empathy	แสดงการเห็นอกเห็นใจ
Self efficacy enhancement	เพิ่มการรับรู้ความสามารถในตน

ใช้ MI ต้องเข้าใจเทคนิควิธีการ

เพื่อ.. "ทำให้คิดเป็นมิตรแล้วคิดสังเกตนตัดสินใจเอ่ยว่าจะเปลี่ยนแปลง
และคิด สามารถตั้งเป้าหมาย & วางแผนในการเปลี่ยนแปลง"

ในกระบวนการปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับบริการเสมือนหนึ่ง
คุยกับตนเอง (self-talk)

ซึ่งทฤษฎีการรับรู้ตนเอง (Self Perception theory) ได้กล่าวไว้ว่า...

"As I hear myself talk, I learn what I believe"

"หากฉันได้ยินสิ่งที่ฉันคุยกับตนเอง
ฉันก็ได้เรียนรู้ในสิ่งที่ฉันเชื่อ"

ทำได้ด้วยการใช้ทักษะ OARS

OARS เป็นทักษะการปรึกษาที่สำคัญใน client-centered

- **"O"** Open-ended questioning การตั้งคำถามปลายเปิด
- **"A"** Affirmation การชื่นชม
- **"R"** Reflective listening ฟังอย่างตั้งใจและสะท้อนความ
- **"S"** Summarization สรุปความเพื่อให้ผู้รับบริการได้ยินสิ่งที่ตนเองคิดและรู้สึก

ใช้ทักษะการถามและฟังให้รู้เข้าใจสิ่งที่ผู้รับบริการคิดและรู้สึก จะช่วยบอกให้รู้ ระยะเวลาเปลี่ยนพฤติกรรมแล้วนำไปสู่ "การพูดคุยแลกเปลี่ยน" ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ให้สังเกตภาษาที่บ่งบอกถึงข้อตกลงใจ สัญญาใจที่จะเปลี่ยนแปลง คือ การส่ง SMS (Self motivational statements or Change talk) ของผู้รับบริการ ให้เราดู ตัวอย่าง SMS เมื่อไหร่ แสดงให้เห็นถึงความหนักแน่นของข้อตกลงใจ สัญญาใจที่จะทำการเปลี่ยนแปลง ท่านายได้ว่าผู้รับบริการจะมีพันธะสัญญาที่จะเปลี่ยนแปลง (Commitment) และท่านายต่อว่า มีแนวโน้มที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ตัวอย่างคำพูด SMS

- "จับหัวว่าฉันจะ..."
- "จับคิดว่าจะ..."
- "จับลงมือว่าฉันจะ..."
- "จับคาดหัวว่าฉันจะ..."
- "จับพันได้ว่าฉันจะ..."
- "จับขม..."
- "จับเชื่อว่า..."
- "จับยอมรับว่า..."

มักเป็นคำพูดที่ได้ยินในชั้น상담และขึ้นเตรียมการเปลี่ยนแปลง

“ฉันจะ...” “ฉันสัญญาว่า...” “ฉันรับประกันว่า...”

ได้เขียนคำพูดแบบนี้แสดงถึงการให้คำมั่น ในการสู้ขึ้นลงมือปฏิบัติ

ถ้าก้าวสู่การลงมือกระทำ จะได้ยินคำพูดอย่างนี้ค่ะ

“ฉันได้เริ่มต้น...” “ฉันได้พยายาม...”

สืบต่อไป

เมื่อได้ยิน SMS แล้วขำอยู่เฉย อย่าหักขำ ให้อ่านตอบกลับทันที แบบนี้.....
 กล่าวคำพูดนั้นซ้ำให้ได้ยินอีกครั้ง ตามว่าเกิดขึ้นครั้งสุดท้ายเมื่อใด เกิดขึ้นอย่างไร
 มีเหตุผลอื่นๆ อีกหรือไม่ แล้วกล่าวขึ้นชมอย่างจริงใจในสิ่งที่ผู้รับบริการถือว่าต้องการ
 เปลี่ยนแปลงสุดท้าย สรุปเพื่อนำสู่การเปลี่ยนแปลงที่อาจารย์แอบบอกว่า “การรวม
 ผลไม่ได้ให้เป็นข้อ”

ต่อจากนั้นให้เพิ่มความมุ่งมั่นในการเปลี่ยนแปลง
 ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย & วางแผนในการเปลี่ยนแปลง
 ตนเอง (Goal setting and shaping) โดยใช้ทักษะ
 การสำรวจและเพิ่มการ รับรู้ความสามารถของตนเอง
 ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Explore and enhance
 self efficacy)

การมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน คิดแผนเองทำให้
 มีแรงจูงใจในการกระทำและเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถ

ฉันทำได้ Yes ! I can do.

เรียนรู้...นิตยภัณฑการศึกษาย่างจริงจัง

หลังจากคร่ำเคร่งและ
หมกมุ่นกับการทำหลักสูตรเป็น
เวลาหลายเดือน ด้วยความกรุณา
จากอาจารย์ทุกท่าน ก็ได้หลักสูตร
การศึกษาลำเนาออกมาพร้อมสมรรถ
ให้กับทีมสาธารณสุขแล้วค่ะ

ประชุมครั้งที่ 1

จากการประชุมกับทีมงานกลุ่มเป้าหมายของการอบรมครั้งนี้ เป็นบุคลากรที่รับผิดชอบงานโรคไม่ติดต่อจากโรงพยาบาล รพ.สต. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1, 2 และ 6 ซึ่งต่อไปจะเป็นเครือข่ายร่วมอุดมการณ์กับเราในการใช้การปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพเรียกได้ว่าเป็น **Dream Team** เถยนะ

การอบรมหลักสูตรนี้จะเน้นในการฝึกให้มีทักษะในการปฏิบัติ มีกิจกรรมให้ทำตลอดเลยคะ ไม่มีโอกาสนั่งฟังเฉยๆ นานๆ เรียกได้ว่าหลับไม่ลงพะคะ แต่สมาธิก็ดีขึ้นกันนะคะ

ประชุม ครั้งที่ 2

และในวันที่ 14-17 มิถุนายน 2554 ได้จัดอบรมหลักสูตรการปรึกษาเป็นรุ่นแรกๆ โดย นายแพทย์นพพร ชื่นกลิ่น รองอธิบดีกรมควบคุมโรค ให้เกียรติเป็นประธานเปิดการอบรมครั้งนี้

เป็น 4 วันที่ได้ใช้ชีวิตร่วมกันเกิดเรื่องต่างๆ มากมาย ทบทวนความรู้เกี่ยวกับโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง กับคุณหมอจุฬาร

พิกภัยและแนวทางการเลิกบุหรี่/สุรา ด้วยตนเอง กับแพทย์หญิงอณูพร ทิพย์วงษ์

เราได้เรียนรู้เรื่องอาหารและฝึกออกกำลังกายเพื่อลดเสี่ยงโรคกับอาจารย์สุกัญญา ญุกและได้รับความรู้มากค่ะ

กิจกรรมเรียนรู้ในแนวคิดทฤษฎี & ธรรมชาติของมนุษย์และการปรึกษา
กับอาจารย์สุนทร อาจารย์อนงค์ อาจารย์พวงทอง

ฝึกและดูตัวอย่างการใช้ MI กับอาจารย์ตติวณี และอาจารย์อนุรัตน์

Health Coaching **กิจกรรมที่ ๑**

แนวทางการประเมินผลการปรึกษา
กับ **ดร.ศิริวิภาณ์ นระอุกนเมศ**

ที่สำคัญนอกเหนือจากการอบรม
คือ เราได้ "เพื่อน" ค่ะ

ความเข้าใจจาก “เพื่อน” ค่ะ

“ประทับใจเพื่อนร่วมห้องการอบรมและอาจารย์และผู้จัดเป็นกันเอง มีมิตรภาพ
เกิดความอบอุ่น อยากให้ อยากเรียน และได้รับความรู้ต่างๆ นำไปใช้ในการทำงานได้”

“ประทับใจในทีมงานผู้จัดการอบรมและผู้ร่วมอบรมทุกๆ ท่าน มีความเป็นกันเอง
ไม่มีอคติ มีความรู้ความสามารถที่จะถ่ายทอดให้ผม ซึ่งไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมลักษณะนี้
และจะนำความรู้ไปพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อจะได้พัฒนาผู้อื่นหรือถึงคนต่อไป”

ขอบคุณ...ขอบคุณค่ะ เป็นสิ่งมีค่าหาที่เปรียบไม่ได้ที่ทีมงานทุกคนได้รับคำ
อบรมครบ 4 วัน ก่อนกลับบ้านทีมงานกลัวสมาชิกจะลืมเราค่ะ ต้องฝากการบ้าน
กลับไปทำกันเล็กน้อย แหม ให้กะป๋ไปใช้ก็ต้องฝึกให้ชำนาญ ไม่งั้นเหวอคะ

การบ้านให้นำความรู้ที่ได้รับไปให้การปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ
ด้านมาจากสคร. สสจ. ให้ฝึกให้การปรึกษากับคนใกล้ชิด เพื่อนร่วมงาน ฯลฯ
ด้านมาจากโรงพยาบาล รพ.สต. ให้ฝึกให้การปรึกษากับกลุ่มเสี่ยงเบาหวาน
ความดันโลหิตสูง แล้วบันทึกผลการปรึกษาส่งมาให้เราค่ะ

ได้กลับบ้านแล้วก็แยกย้ายกันกลับบ้าน
เดือนสิงหาคม 2554 เราจะกลับมาเจอกันอีกครั้งค่ะ

บทสัมภาษณ์ผู้ประสานงานบริษัท

หลังจากอบรมผ่านไปประมาณ 1 เดือนครึ่ง วันที่ 3 สิงหาคม 2554 พวกเขาและทีมอาจารย์กลับมามีเจตน์เจตน์ตามสัญญา เพื่อสรุปและประเมินผลโครงการที่ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ในการปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ

บรรยากาศในการคุยกันเป็นแบบสบายๆ กันเองมากค่ะ รูปแบบการจัดประชุมครั้งนี้สมาชิกให้ความเห็นว่า...**“บรรยากาศในการอบรมมีความรู้สึกอบอุ่นเป็นกันเองทำให้ง่ายพูด”**

“รูปแบบของการประชุมทำให้มีความรู้สึกผ่อนคลายเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์”

“รูปแบบการจัดประชุม New วัฒนธรรม ขอบ” บรรยายภาคเป็นแบบนี้สบายใจไหมคะ

เชิญ มีเป้าหมายอะไรกันบ้างนะที่มาประชุมครั้งนี้

- เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์การดำเนินงานให้คำปรึกษาที่แตกต่างกันไป แล้วนำเอาประสบการณ์ที่น่าสนใจนำไปใช้ให้เข้ากับตนเอง/ชุมชน
- เพื่อเพิ่มทักษะในการทำงาน NCD ใน รพ.สต.
- เปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองเพื่อช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลดโรคให้กับประชาชนโดยให้ประชาชนสามารถดูแลตนเอง/ครอบครัว/ชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง
- หลังจากเข้าการอบรมและกลับไปทำงานได้ทดลองนำเอาความรู้ที่ได้รับไปทดลองปฏิบัติงาน ก็จะเจอกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานเป้าหมายในการมาครั้งนี้ ก็จะได้เรียนรู้ว่าบุคลากรท่านอื่นมีวิธีในการแก้ปัญหากันอย่างใดต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น
  - ทบทวนบทเรียน
  - มีความรู้ความเข้าใจมีแนวทางในการนำหลักสูตรนี้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชุมชน
  - ได้รับเทคนิคการปฏิบัติและการเข้าถึงผู้ป่วยมีหลักการปรึกษาที่ดีในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (ทักษะที่มีประสิทธิภาพ)
    - การบริหารจัดการของ รพ., รพ.สต. เพื่อให้เข้าใจกระบวนการในการดำเนินงานเพื่อเป็นแนวทางในการติดตามต่อไป
    - ทราบแนวทางการจัดการระบบโปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ
    - อยากพบเพื่อนๆ คิดถึงกัน (อี อี)

มีเป้าหมายที่มาเจอกันมากมายเลยนะ เธียลค่อยมาดูว่า
ได้บรรลุตามที่ต้องการไหม ก่อนอื่นมาดูว่าประสบการณ์ที่เพื่อนๆ
ได้รับจากการให้บริการปรึกษาเป็นยังไงกันบ้าง
มาฟังพร้อมกันเลยนะ

ตัวอย่างแรกเริ่มที่การนำวิธีการรักษาที่ได้เรียนมาเข้าไปทดลองใช้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตัวเองก่อนนะ

คุณอาภา พี่สู่มอง จากโรงพยาบาลเปาโลมาห์ เล่าให้ฟังว่า

“ฉันได้มาประมาณ 5-6 ปี จนเค้าไม่ให้รับผลิตยอนแนะนำเรื่องอาหารกับคนไข้ เนื่องจากให้ความรู้กับคนไข้แล้วเป็นแบบอย่างไม่ได้ หลังอบรมจึงกลับไปจุดประกายตนเองว่าจะลดน้ำหนักให้เป็นเรื่องสนุกต้องลดขนาดเนื้อผัดอง ปฏิบัติตัวเองและโรงพยาบาลทำ bye bye fat ควบน้ำหนักได้เยอะมีรางวัลให้เองแล้วต้องสวย พลัดทะเลแหวก เด็กๆ ในโรงพยาบาลก็จะเข้ามาถามวิธีการ จะเพิ่มกิจกรรมโดยการว่ายน้ำ แต่ก่อนเคยนำเดินแอโรบิก ช่วงหลังน้ำหนักเยอะเลยมีปัญหาเรื่องเข่า จึงออกกำลังด้วยการว่ายน้ำ 1 ชม.เต็ม ขาไม่แตะพื้น ทำ burn fat 15-20 นาที ซิทอัพบ้าง ว่ายน้ำ วันเว้นวัน burn fat ช่วงค่ำ หาไฟเบอร์จากข้าวโอ๊ต พยายามทานมื้อเช้าเต็มที่ แต่เพียงก็ลดลง ทานผลไม้ ผักและแอปเปิ้ล จิบน้ำบ่อยๆ ทำให้ระบบขับถ่ายดีขึ้น น้ำหนักลดลง จาก 76 เหลือ 71 ในระยะเวลา 1 เดือนครึ่ง”

และคุณอาภายังบอกถึงสิ่งที่บรรลุเกินเป้าหมายจากกิจกรรมครั้งนี้ว่า “ทำให้พฤติกรรมของตนเองเปลี่ยนแปลงไป น้ำหนักลดลง สักส่วนดูดีขึ้น เพราะได้นำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ และได้ปรับมุมมองในการลดความอ้วนให้เป็นเรื่องสนุกน่าตื่นเต้น น่าสนใจไม่ใช่เรื่องที่น่าเบื่ออีกต่อไป วางแผนว่าจะทำให้ตนเองเป็น Idol ของสถานที่ทำงานและมีความมั่นใจมากขึ้น ในการให้คำปรึกษาแก่กลุ่มเป้าหมาย ทั้งกับคนข้างตัว ในคลินิก ในชุมชน จะพัฒนาความรู้ความชำนาญในการให้คำปรึกษา ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม”

สุดท้าย บทเรียนรู้ที่คุณอาภาได้รับ...

“การปรับเชิงพฤติกรรมไม่ใช่เรื่องยาก แต่การคงไว้ซึ่งพฤติกรรมที่ดีเหล่านั้นเป็นเรื่องที่ท้าทาย”

ต่อไปเป็นประสบการณ์จาก คุณทองเพชร ป่าทูล โรงเรียนภักดีเสริมคุณภาพ ตำบลข้าวสาร จังหวัดสุราษฎร์

ได้ให้การปรึกษาผู้ป่วย 1 รายมารับปรึกษาเกี่ยวกับการควบคุมน้ำตาลในเลือดให้อยู่ในเกณฑ์ที่สามารถรับยาต่อที่ รพ.สต. โดยไม่ส่งต่อกลับมารับยาที่ รพ.ชุมชนที่อำเภอ เพราะต้องเสียเวลาทั้งวัน และต้องให้ญาติๆ พาไปรับยาที่โรงพยาบาล

ประเมินพบว่าผู้ป่วยอยู่ในระยะสังเก/ตั้งใจต่อการเปลี่ยนแปลงได้ใช้เทคนิค OARS และกระตุ้นให้บอกการเปลี่ยนแปลงตนเอง Change talk โดยเป้าหมายที่ต้องการ คือควบคุมระดับน้ำตาลให้อยู่ในเกณฑ์ที่รับการดูแลที่ รพ.สต. ได้วิธีการปรับเปลี่ยนจะสำรวจและประเมินแบบแผนการดำเนินชีวิตและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหากิน การออกกำลังกายหลังให้คำปรึกษาผู้ป่วยสามารถคุมระดับน้ำตาลและรับยาต่อที่ รพ.สต. ได้

ความรู้สึกเมื่อให้การปรึกษา

“มีความไม่มั่นใจในการให้การปรึกษาเพราะยอมรับในครั้งแรกว่ามีความวิตกกังวลว่าจะเอาทักษะไหนเทคนิคอะไรมาใช้ เข้าถึงขั้นตอนไหน แต่พอทำแล้วก็ไหลได้ดีแล้วได้ทำจริงจัง ในรายที่มีครบทุกขั้นตอน ถึงขั้นที่มีการติดตามผลและยังประทับใจเมื่อเคสที่ให้การปรึกษาสามารถทำ ได้ตามแผนที่รักษาไว้...แต่ไม่แน่ว่าใจจะหว่าได้ติดตามอาจารย์ศาลไว้หรือเปล่าละ”

“ได้นำทักษะ 4 ทักษะไปใช้ (OARS) **ถึงที่แตกต่างคือฟังมากขึ้น** โยนปัญหาให้คำคิดเอง พี่สาวของผู้ป่วย 3 คน ผ่านการฟอกไตหมดเสียชีวิตไล่เสียกัน พี่ชายเป็นเบาหวาน ลูกชายก็เป็น จึงทำให้คิดเข้าร่วมปรับเปลี่ยนพฤติกรรม คิดว่าได้ให้การปรึกษาอย่างนี้แล้วรู้สึกตัวเองมีคุณค่าขึ้นเยอะ”

ศูนย์สุขภาพจิตที่ ๓ กรุงเทพมหานคร โรงพยาบาลสรรพางค์ จังหวัดชัยนาท

งานประจำที่ปฏิบัติคือ แผลกผู้ป่วยนอกซึ่งต้องให้บริการผู้ป่วยประมาณวันละ 200-300 ราย มีพยาบาล 4 คน โดยคลินิกเบาหวานจะให้บริการ 3 วัน คือวันอังคาร พุธ พฤหัสและถ้ามี case ที่ต้องดูแลเป็นพิเศษก็จะให้มาพบเฉพาะหลังจากที่ได้มาอบรมแล้วก็กลับไปเล่าให้หัวหน้าฟังและใช้วิธีพูดวานขอหรือให้ผู้ร่วมงานในแผนกช่วยเหลือ ยังไม่มีการตั้งคณะกรรมการทำงานอย่างเป็นทางการ หัวหน้าเข้าใจได้จัดเวลาสำหรับให้บริการปรึกษา ซึ่งการให้คำปรึกษาเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ใน 1 ราย หากให้คำปรึกษาแบบรายกลุ่มจะใช้เวลาประมาณ 45 นาทีถึง 1 ชม. ต่อ 1 ครั้ง

อุปสรรคในการให้คำปรึกษา คือ การนัดมาให้คำปรึกษา ซึ่งผู้ป่วยเบาหวาน ความดันโลหิตสูงและไขมันในเลือดสูงมีนัดมาโรงพยาบาลเดือนละ 1 ครั้ง หรือ 2 เดือน ต่อครั้ง หากนัดมาบ่อยกว่านี้ผู้ป่วยไม่สะดวกมาเข้ารับการศึกษา ทำให้ระยะเวลาในการให้คำปรึกษาห่างเหินระยะเวลานาน อย่างไรก็ตามหากกำหนดเป้าหมายนาน 1-2 ปี โอกาสที่จะพบกันและให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง สามารถเป็นไปได้จำนวนครั้ง 12 - 24 ครั้ง ตามกำหนดนัดของแพทย์ ถ้ามีคนไข้เยอะก็จะแบ่งเป็นกลุ่มได้ทดลองนำวิชาการ ที่อบรมไปให้คำปรึกษากับเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลซึ่งสามารถติดตามได้ทุกวัน จำนวน 1 ราย อยู่ในระยะดำเนินการอยู่ในกลุ่มที่ทานข้าวด้วยกัน มีอายุ 23 ปี เป็นเบาหวาน ตั้งแต่ อายุ 11 ปี ควบมาใหญ่ๆหนัก 80 กิโลกรัม ต่อมาขึ้น 115 กิโลกรัม ปัญหาของเค้าคือหิวบ่อยตามใจปาก ออกกวดควบคุมน้ำตาลได้ โฉมหน้าตั้งแต่ก่อนมาเข้าอบรม และค่อยๆ โฉมหน้าผกตลอด หลังจากอบรมก็คุยกันธรรมดาว่าเข้าไปโปรแกรมใหม่ และย่อยเป้าหมายที่เค้าเอื้อมถึง เริ่มแรกใช้วิธี OARS ช่วยในการคุยให้อยากเปลี่ยนแปลง และเอาไปกิจกรรมที่ 8.1 การกำหนดเป้าหมายและสร้างแผนไปใช้ให้เค้าวิเคราะห์ตนเอง สิ่งสำคัญที่ต้องเปลี่ยนแปลง เห็นว่าตัวเองอยากกินข้าวน้อยๆ ออกกำลังกาย กินผักเยอะๆ เค้ารู้ว่าต้องกินข้าวเป็นเร็วเพื่อให้อิ่ม 3 ชั่วโมงก่อนนอน แต่พอก่อนนอนหิวอีก จึงกินอีก ให้คะแนนความสำคัญต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพระดับ 9 แต่คะแนนลงมือปฏิบัติอยู่ในระดับ 2 กิจกรรมแรกที่ให้เค้าคือเขียนนาฬิกา สรวลพูดคุยกินตอนหกโมงเย็น

และไม่กินอีก นอนสี่ทุ่ม ถ้าไม่กินอะไรเลยก่อนหกโมงให้ 100% ให้คะแนนหัวใจตนเองที่จะไม่รับประทานอาหารหลังเวลา 18.00 น. และให้นำแผนไปปฏิบัติสามารถลดอาหารในช่วงก่อนนอนได้ 90% น้ำหนัก 115 กก. เหลือ 114.2 กก.

ความรู้สึกเมื่อให้การปรึกษาเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพรู้สึกว่าเป็นงานที่ท้าทาย ต้องใช้ระยะเวลาและสิ่งสนับสนุนที่ดีให้มีความต่อเนื่อง ติดตามประเมินผล บ่อยเข้าหยาบ เพื่อให้ปฏิบัติง่ายไม่เกิดความท้อและต้องการข้อความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวอย่าง กับดักของการสื่อสารและวิธีการแก้ไข

คุณอำนวย ไชยแสง โรงพยาบาลหัตถศัลยกรรม จันทบุรี

โรงพยาบาลหัตถศัลยกรรมได้จัดตั้งหน่วยงานจิตเวชและยาเสพติดเป็นหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งทำหน้าที่ให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิต ยาเสพติด ดูแลผู้ป่วยจิตเวชและปัญหาสุขภาพอื่นในรายที่แพทย์ส่งปรึกษาโดยตรงมีพยาบาลวิชาชีพประจำหน่วย 5 คน ในแต่ละวัน จะมีพยาบาลประจำคลินิกวันละ 2-3 คน ให้บริการในวันและเวลาราชการ

หลังจากอบรมได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้กับผู้ป่วยรายหนึ่งซึ่งแพทย์ส่งมาเพื่อขอคำปรึกษาเรื่องโรคอ้วน ผู้ป่วยต้องการลดน้ำหนัก เป็นวัยรุ่นหญิงอายุ 16 ปี น้ำหนัก 144 กก. สูง 163 ซม. BMI 54.47 รอบเอว 142 ซม. BP120/70 มีกลิ่นเตตราโปรท FBS 112 mg% ไขมันในเลือดปกติ กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีพี่น้อง 2 คน เป็นน้องคนเล็กอาศัยอยู่กับพ่อแม่ ครอบครัวอบอุ่น ที่บ้านอาชีพค้าขาย

ผู้ป่วยมีพฤติกรรมการกินจุจิก กินทุกอย่างที่บูตตรงหน้า เป็นเด็กที่กินเก่ง หมดจด น้ำหนักขึ้นเรื่อยๆจนเพื่อนล้อมากหลายปีและพอมารู้ ม.4 รู้สึกอายเพื่อนมาก ไม่มั่นใจตัวเอง ทำอะไรก็ไม่กล้า และคิดว่าต่อไปถ้าต้องไปเรียนมหาวิทยาลัยคงจะไม่กล้าไปเรียน อายเพื่อน กลัวไม่มีใครคบเป็นเพื่อน จึงอยากลดน้ำหนักก่อนที่เวลานั้นมาถึงและแม้จะเป็นห่วงเพื่อนว่าทำอะไรก็เหนื่อยง่ายกลัวเป็นโรคเบาหวาน แม้จึงพำกับการรักษาที่โรงพยาบาลหัตถศัลยกรรม

เมื่อให้การปรึกษารูสึกเห็นใจผู้ป่วยอย่างมากเพราะเขาไม่รู้ว่าจะจัดการปัญหาเรื่องย่นตัวเองอย่างไร ส่วนหนึ่งสาเหตุมาจากผู้ป่วยขาดความรู้ ไม่รู้จะทำอย่างไรที่จะลดน้ำหนัก ควบคุมอย่างไร กระบวนการเป็นอย่างไร ผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับตัวเองเป็นอย่างไร ซึ่งจากการพูดคุยทั้งแม่และตัวผู้ป่วยซึ่งมีการศึกษาระดับชั้น ม.4 ตามเรื่องอาหารอะไรที่ควรจะลดลงก็ยังไม่ออกไม่ได้ และรู้สึกเป็นห่วงครอบครัวคนไทยที่มีพฤติกรรมกาสิโนติดๆ และหนักใจแทนสาธารณสุขต้องแบกรับภาระปัญหาโรคไม่ติดต่อเรื้อรังซึ่งจะทวีความรุนแรงขึ้นอย่างแน่นอน และเชื่อว่ายังมีคนอีกมากที่ยังต้องการความช่วยเหลือ

ประเมินพบว่าผู้ป่วยอยู่ในระยะตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลงต้องการคำแนะนำให้คำปรึกษาไปแล้ว 5 ครั้งมีรายละเอียด ดังนี้

กรณี 1 ระยะตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลง ใช้วิธีการแบบนี้

1. สร้างใจพันธภาพ
2. ใช้หลัก MI สร้างแรงจูงใจประเมินพบว่าผู้ป่วยอยู่ในระยะตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลง โดยมีแรงจูงใจในการลดน้ำหนักคือ ต้องการเป็นที่ยอมรับจากเพื่อน ไม่อยากโดนเพื่อนล้อที่อ้วน ลดน้ำหนักเพื่อเพิ่มความมั่นใจในตัวเองเวลาต้องไปเรียนต่อมหาวิทยาลัยและไม่อยากเป็นโรคเบาหวาน
3. ปรับความคิดใหม่ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ เช่น การรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย
4. การวางแผนและวิธีการในการลดน้ำหนักระยะสั้นและระยะยาวโดยเป้าหมายการลดน้ำหนักระยะสั้นต้องการลดอาทิตย์ละ 2 กิโลกรัม เดือนละ 8 กิโลกรัม เป้าหมายระยะยาว 1 ปี ต้องการเหลือน้ำหนักไม่เกิน 70 กิโลกรัม
5. ให้ผู้ป่วยบันทึกกิจวัตรประจำวันและกิจกรรมในแต่ละวันตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งเข้านอน
6. ชื่นชมและให้กำลังใจผู้ป่วยในการลดน้ำหนักตามแผนที่วางไว้

ครั้งที่ 2 - 5 ระดมมือปฏิบัติ ผู้ป่วยได้ปฏิบัติตัว ดังนี้

1. ผู้ป่วยเพิ่มการออกกำลังกายหลังตื่นนอนตอนเช้าโดยการเดินเร็วตอนกลางวันที่โรงเรียน หลังรับประทานอาหารแล้วเดินช่วยย่อย ตอนเย็นหลังอาหารไปวิ่ง 30 นาที ทำที่บ้าน อาบน้ำให้สุนัขที่บ้าน
2. ลดปริมาณอาหารลงครึ่งหนึ่ง ไม่กินขนมขบเคี้ยว เพิ่มผักผลไม้ ปฏิบัติตามคำแนะนำได้ทุกอย่างบางครั้งหิวแต่บังคับตัวเองได้และแม่จะคอยสะกิดเตือนเรื่องการกิน รู้สึกสบายคล่องตัวมากขึ้น

วิธีการที่ใช้ในการปรึกษาสร้างสัมพันธภาพที่ดี จะพูดเสริมแรงให้กำลังใจชื่นชมที่ทำตามแผนได้และเกินเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมทั้งให้ติดตามแทนหุ่นสวยเพื่อสร้างแรงจูงใจกระตุ้นให้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

หลังจากพบกัน 6 สัปดาห์ สามารถลดน้ำหนักได้ 11 กิโลกรัม ผู้ป่วยออกตัวเบาสบาย เลืออาหารสาม มีเงินเหลือเก็บมากขึ้น มีความสุข และเพื่อนถามว่าทำอย่างไรลดน้ำหนักได้ อยากพอมบ้าง

เห็นได้ว่าผู้ป่วยมีแรงจูงใจทั้งจากตัวเอง การสนับสนุนที่ดีจากครอบครัวและครู ที่ให้ความร่วมมืออย่างดีมาก อนุญาตให้มารักษาในเวลาเย็น คุณแม่มาด้วยทุกครั้งที่มาพบผู้ให้คำปรึกษา ทำให้ผู้ป่วยสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้เป็นอย่างดี

อุปสรรคในการดำเนินงาน คือ เจ้าหน้าที่มีภาระงานมาก บางครั้งนัดผู้ป่วยแล้วแต่ไม่สามารถอยู่ให้คำปรึกษาได้ ทำให้ขาดความต่อเนื่องแต่แก้ปัญหาโดยการโทรคุยกับผู้ป่วยและยังมีจำนวนผู้ป่วยที่ปัญหาเรื่องพฤติกรรมสุขภาพอยากมาใช้บริการอีกมาก แต่ด้วยภาระงานของเจ้าหน้าที่จึงไม่เพียงพอกับการให้บริการอาจจะต้องนัดให้มาภายหลัง ซึ่งทำให้เสียเวลา บางรายก็ไม่อยากมาหลายครั้ง

สุดท้าย... คุณเน็ลทีย์ หม่องภาค: โรงพยาบาลบ้านฝืด จังหวัดอุดรธานี

ในการดำเนินงานให้การปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของโรงพยาบาลบ้านฝืด มีระบบในการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน ความดันโลหิตสูงชัดเจน จะมีความพร้อมในการทำงานเพราะผู้บริหารให้การสนับสนุนและมีทีมงานและเครือข่ายที่ช่วยดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง รู้สึกว่าการให้การปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมีความสำคัญและจำเป็นต่อประชาชนเพราะเป็นกระบวนการที่ช่วยป้องกันโรคได้และเป็นเรื่องที่จะยืดหยุ่นต้องใช้เวลาในการให้บริการ

ข้อจำกัดในการทำงาน ผู้มารับบริการที่คลินิกเบาหวาน ความดันโลหิตสูงต่อวันมีจำนวนมาก สถานที่ไม่เป็นสัดส่วน อาจจะทำให้ไม่ทราบรายละเอียดปัญหาที่ชัดเจน และสะท้อนความรู้สึกความต้องการของผู้รับบริการได้ไม่ครอบคลุม

หลังอบรมได้กลับไปให้การปรึกษา 12 ราย โดยใช้หลักการของ MI ให้การปรึกษา พบว่าเป็นผู้ที่อยู่ในระยะตั้งเเล 3 ราย ระยะตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลง 3 ราย ระยะลงมือปฏิบัติ 2 ราย และระยะที่กลับไปมีพฤติกรรมเดิมซ้ำๆ 4 ราย วิธีการพูดคุยจะสร้างให้เกิดความเป็นมิตร กระตุ้นให้ตัดสินใจเองว่าจะเปลี่ยนแปลง แล้วกำหนดเป้าหมายวางแผนที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมร่วมกัน ผลการติดตามพบว่าผู้ป่วยสามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ คумระดับน้ำตาลในเลือดและความดันโลหิตสูงได้ เหนือขอบเอาได้ ในรายที่มีความเครียดก็สามารถจัดการความเครียด ความวิตกกังวลลดลง มีกำลังใจในการดำเนินชีวิต

เป็นยังไงบ้างคะ หลังจากได้ทราบประสบการณ์จากการนำการปรึกษาไปใช้ พยายามได้แนวคิดที่สามารถนำไปปรับใช้ในการทำงานของตัวเองบ้างหรือยังคะ

แนวอีกบอกถึงสิ่งที่เขาได้รับที่เกินคาดไว้ว่า.....

- ได้ฟังและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์เทคนิคแนวทางของหลาย ๆ ท่าน และจากหน่วยงานอื่นๆ ในการให้การศึกษาเพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินงานต่อไป
- ทำให้พฤติกรรมของตนเองเปลี่ยนแปลงไปน้ำหนักลดลง สัดส่วนสูงขึ้น เพราะได้นำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้และได้ปรับมุมมองในการลดความอ้วน ให้เป็นเรื่องสนุก น่าตื่นเต้น น่าสนใจ ไม่ใช่เรื่องที่น่าเบื่ออีกต่อไป
- ได้รู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในโครงการ ภูมิใจมาก หลังจากได้ฟังท่านผู้จัด ทำให้เกิดกำลังใจ สดสู้กับงานที่รออยู่ วันพักหายความสับสน
- ได้นำความรู้ที่ได้เรียนไปใช้กับตนเอง คนใกล้ชิดและผู้ช่วยแก้ปัญหา ด้านสุขภาพ กาย-จิต ที่สำคัญวิธีการที่จะช่วยเหลือ ทำให้มีความมั่นใจในการทำงานเพิ่มขึ้น
- ได้แนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคของแต่ละบุคคลซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ได้ดีในงานของตนเอง
- ได้เป็นเพื่อนร่วมกลุ่มกัน
- มีการตอบรับของทีมงานในเรื่องการพัฒนาต่อยอดหลักสูตรการให้คำปรึกษา
- ได้แนวคิดในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแนวทาง และรูปแบบการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมรายบุคคล/รายกลุ่ม
- ชื่นชมผลงานของหน่วยงานอื่นๆ ที่มีความตั้งใจนำความรู้ไปปฏิบัติงาน

สิ่งเตือนแล้ว บัง! โอเคียว.....

- หากถึงทำงานเพื่อให้สามารถทำงานตามที่ได้รับอบรมซึ่งเดิมคิดว่าทำคนเดียว และประชุมวางแผนร่วมกันในการทำงานด้านการปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สุขภาพ ชะยสถานชะยโอกาสให้เข้าถึงประชากรกลุ่มเสี่ยงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้นกว่าเดิม

- ให้ความรู้กับคนอื่นและเสนอผู้บังคับบัญชาขอทำเป็นหน่วยให้คำปรึกษาเรื่องของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

- นำแนวทางหรือความรู้ต่างๆที่ได้รับเพิ่มเติมไปปรับ/ประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับพื้นที่ วางแนวทางการปฏิบัติให้ชัดเจนและมีการประสานการทำงานอย่างเป็นเครือข่ายรวมถึงพัฒนาเครือข่ายให้มีการเข้าร่วมทำงานมากขึ้น

- นำความรู้กลับไปทำงานและฝึกทักษะ MI ให้มีความชำนาญมากขึ้น

- ทำการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ป่วยเบาหวาน ความดันโลหิตสูง วางแผนค้นหาคนที่น้ำตาลไม่ลง ลงมือทำอย่างตั้งใจ เก็บรวบรวมลงบันทึกและทำอย่างต่อเนื่อง

- ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเอง บุคคลใกล้ชิดแล้วขยายนำไปใช้กับคนในชุมชน

- จัดทำแผนการอบรมให้แก่กลุ่มเป้าหมายในการให้คำปรึกษาระดับจังหวัด

ต่อไป

- จัดตั้งกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีภาวะเสี่ยงเรื่องอ้วนให้มีกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

- จัดทำระบบ Counseling ตั้งแต่ขึ้นตอนเข้าถึง วิธีการ ติดตามประเมินผล

บทเรียนที่ได้รับ.....

- ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ สิ่งที่สำคัญต้องพยายามหาแนวทางอะไรที่เหมาะสมกับตัวผู้ป่วยให้มากที่สุด ให้เขาได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจหาแนวทางในการปฏิบัติเน้นเรื่องของความคิดเห็นเปลี่ยนพฤติกรรมเปลี่ยน

- การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไม่ใช่เรื่องยากแต่การคงไว้ซึ่งพฤติกรรมที่ดีเหมาะสม เป็นเรื่องที่ยากกว่า

- การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลา มีการกระตุ้นเตือนและติดตามอย่างต่อเนื่อง และหากต้องการให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ ผู้ปฏิบัติควรมีทักษะความรู้ที่แม่นยำ ควรจะค้นคว้าและฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

- รู้ปัญหาในระดับทำงานของ รพ.สต., สสอ., สสจ. และการทำงานอย่างตั้งใจ ภาคภูมิใจและได้ใจผู้รับบริการถือว่ามีชัยไปแล้ว แม้ผลสำเร็จได้ 1 คนก็ถือว่าเราได้ทำงานเต็มร้อย

- การลงมือทำอาจเป็นจุดเริ่มต้นที่จะพาให้เราก้าวเดินต่อไปได้ ทักษะและประสบการณ์จะทำให้เรามีความสามารถมากขึ้น และต้องมีความมั่นใจในตนเองที่จะลงมือทำ

- ทำได้มากน้อยแค่ไหนไม่สำคัญ สำคัญที่...ได้ทำหรือยัง?

- ทุกคนมีแรงจูงใจในการทำงานและทำงานด้วยใจจริง

- การให้คำปรึกษาต้องอาศัยประสบการณ์การทำงาน การอดทน การให้เวลากับผู้ป่วย เข้าใจเข้าถึงผู้ป่วยให้มากขึ้น

- การจะช่วยเหลือใคร ใจต้องมี เวลามี และมีความพร้อมของตัวเอง

- การมีส่วนร่วมของญาติหรือคนใกล้ชิด จะเป็นตัวผลักดันและสนับสนุน

ในการเปลี่ยนพฤติกรรมได้

- มุมมองใหม่จากประสบการณ์การทำงาน เทคนิคองค์ความรู้ของอาจารย์ นำไปใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพด้านป้องกันกรมควบคุมโรค และสร้างภาคีเครือข่ายในการทำงาน

- ได้เรียนรู้หลักสูตรที่มีคุณค่าและมีประโยชน์สำหรับประชาชน

มุ่งมั่น...ตั้งใจ..พัฒนาตนเองและงานต่อไป อย่างนี้

- ความรู้ที่แน่นในเรื่องของอาหาร การออกกำลังกายและความรู้ในการให้คำปรึกษาโดยพัฒนาทักษะความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการทำงาน
- เพิ่มความชำนาญในการให้คำปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ลดเสี่ยงลดโรค ไม่ติดต่อทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ด้วยการฝึกปฏิบัติบ่อยๆ และวิเคราะห์ประเมินผลการให้การปรึกษาแต่ละคนและภาพรวม
- การวางแผนพัฒนาบุคลากรในจังหวัดจะต้องพัฒนาแกนนำต่างๆ รวมถึงเครือข่ายต่างๆ ให้เข้มแข็งมากขึ้น

อาจารย์เผ่าไร่แก้ว...

อาจารย์สุรินทร์

“การให้คำปรึกษาเพื่อแก้ปัญหา มี 3 แนวทาง วิธีการแรกจะถามเรื่องที่เป็นมา แล้วถามถึงสาเหตุ วิธีนี้ยังใช้อยู่แต่ใช้น้อยลง อีกแบบจะใช้โปรแกรม process เพื่อแก้ปัญหาแต่ละทฤษฎีเน้นต่างกัน แบบสุดท้ายมองที่วิธีการแก้ปัญหาว่าทำอย่างไร อดีตไม่ต้องสนใจ แก้ไขไม่ได้ถามว่าจะอยู่อย่างไร กับวิธีการแก้ปัญหา วิธีการแก้ปัญหาของแต่ละบุคคลสำคัญกว่าแต่ละทฤษฎีที่ไหน ขึ้นอยู่กับแต่ละคนมองทุกอย่างในโลกนี้ จะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับเราตีความ”

อาจารย์ฝากไว้ว่า...

อาจารย์ณงค์

“ท่านเชื่ออะไรมากกว่าแนวคิดของการปรึกษาแต่ทุกท่านคิดว่าวิธีไหนที่จะหยิบมาใช้ได้
ถ้าวิธีการ solution - focused จะเน้นทางออก เช่น เมื่อไหร่ที่คิว ให้คิดว่าตอนที่ไม่มีคิว
ไม่อยากทำอะไร ให้เน้นทางเลือก มองจุดที่คิดว่าทำแล้วดี ความสนใจอยู่ที่ไหน
อะไรที่ทำตามขั้นตอน ตามรูปแบบ ไม่ค่อยสนุก ให้อำนาจด้วยความเชื่อ ด้วยความภูมิใจ”

อาจารย์ฝากไว้ว่า...

อาจารย์ณอน

“หวังว่าทุกท่านคงได้ประโยชน์จากการใช้ MI spirit (สเปิริต) 3 ประการ ในการ
 คุยกับผู้รับบริการสำรวจความตั้งใจโดยการ elicit.... เคารพในสิทธิของผู้รับบริการ
 ที่จะเลือกกระทำ (autonomy) บนฐานของความสัมพันธ์อย่างเท่าเทียม (collaboration)
 .....

อาจารย์ฝากไว้ว่า....

อาจารย์ได้ใจ

“พยายามค้นหาว่าอะไรเหมาะสมกับตัวเองมากที่สุด ตัวเราเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุด”

“เราต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับคนใช้ ยอมรับคนใช้ ไม่เอาความรู้สึกตัวเองไปตัดสินคนใช้ ต้องรับคนใช้ให้ได้”

“basic counseling skill เป็นทักษะพื้นฐานแต่ไม่จำเป็นต้องอาศัยการฝึก ทำความเข้าใจ”

“คนใช้ต่อต้านเราต้องพยายามไปถึงไปกับแรงต้าน ถ้าคนยังมีแรงต้านก็แสดงว่า เค้ายังไม่มีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง”

อาจารย์ฝากไว้ว่า...

อาจารย์ดวงทอง

“มันไหนที่คนใช้หรือเราไม่พร้อมจะไม่ทำ NLP วิธีการให้การปรึกษา อันต้นแรก ให้ค้นหาเป้าหมาย แล้วจะทำอย่างไร ต้องตอบเป้าหมายได้ เป้าหมายที่เค้าเลือกคือ เป้าหมายที่ใหญ่ที่สุด และเลือกวิธีที่จะนำไปสู่เป้าหมายอย่างน้อย 8 วิธีการ ถ้าเจออุปสรรคเราจะยึดหยุ่นอย่างไร หลังจากนั้นให้ทุกคนกลับไปใช้ และครั้งหน้ากลับมาดูว่า เป็นอย่างไร อยากฝากไว้ว่า **ทุกกระบวนการไม่มีสิ่งเดียว ให้ถือเป็นขงเรียน**”

อาจารย์ฝากไว้ว่า...

อาจารย์เนก

“อยากให้ทุกคนที่ฟังแล้วเอาไปใช้ได้ สิ่งสำคัญคือต้องง่ายๆ เอาพื้นฐานให้แน่น แล้วนำไปใช้ให้เหมาะกับแต่ละบุคคลและคนที่จะให้ความรู้ต้องหาความรู้เรื่อยๆ หน้าที่เราคือช่วยสร้างทางเลือกให้เค้า เมื่อมาอบรมความคิดและเทคนิคจะเป็นระบบขึ้น ถ้ามีพื้นฐานที่ดีจะสามารถเอาไปปรับได้ สิ่งสำคัญเริ่มที่ตัวเราก่อน ให้เป็นแบบอย่างที่ดี การแต่งกาย บุคลิกภาพ วุฒิภาวะ และต้องรู้จักปิดท่อนุ่ อย่กั้หันเค้า เพราะจะทำให้เกิดการต่อต้าน ใส่ใจทุกรายละเอียด อย่าละเลยสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ที่เค้าพูด เปิดใจให้กว้าง ทำชีวิตให้สมบูรณ์ ให้มีความสุข”

อาจารย์ฝากไว้ว่า.....

อาจารย์สุวิภา

“แม้เวลาที่จะพบและถกกันในการจัดประชุมจะน้อย แต่รับรู้ได้ว่าผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านมีความตั้งใจที่จะนำความรู้กลับไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของการจัดประชุม ได้เห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลายด้านคือ การมีความรู้ มีทัศนคติที่ดี และความพยายามที่จะนำความรู้ไปใช้กับผู้ป่วยโรคเรื้อรังต่างๆ ขออำนาจคุณพระศรีวิรัตนตรัย ตลอดจนศาล ให้ผู้เข้าประชุมทุกท่านมีความสุข สมหวัง และก้าวหน้าในการทำงานและชีวิตครอบครัวค่ะ”

ขอเป็นกำลังใจในการทำงานและขอให้เสริมกำลังใจเราได้ ทางน้อยก็เป็น “ศิษย์มีครู” จึงมีค่ะ

บทนำศึกษา

การจัดบริการการบริการเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในการลดโรคไม่ติดต่อ

● จำนวนประชากรกลุ่มเสี่ยงเบาหวานและความดันโลหิตสูงในพื้นที่มีเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นต้องสร้างเสริมภาวะสุขภาพให้แข็งแรง ด้วยโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่สามารถป้องกันได้ถ้ามีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีเหมาะสมหากกลุ่มเสี่ยงได้มีส่วนร่วมและเข้าถึงบริการให้คำปรึกษาอย่างทั่วถึงก็จะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีแบบยั่งยืน

● กลุ่มเสี่ยงมีโอกาสเป็นโรคให้ต้องมารักษาระงับยาลดความเสี่ยงสุขภาพสูงเสียเศรษฐกิจมากกว่า และเป็นภาระให้กลุ่มเสี่ยงได้แนวคิดดีๆ ถ้าสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ถือว่าเป็นโอกาสทอง

● การให้คำปรึกษาเน้นการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักและป้องกันไม่ให้เกิดโรค ถ้าเกิดโรคก็สามารถป้องกันภาวะแทรกซ้อนของโรคได้

● ถ้ามีการบริการให้คำปรึกษา ถึงแม้จะให้เวลามากแต่ก็จะสามารถลดอัตราป่วยด้วยโรคเรื้อรังต่างๆ ได้

● การให้คำปรึกษายกกลุ่มจะทำให้ผู้รับบริการรับรู้สภาวะสุขภาพตนเองและมีส่วนร่วมคิดวางแผนการดูแลตนเองได้ดี

● ปัญหาพฤติกรรมการบริโภคมีผลต่อการเกิดโรคเรื้อรังเป็นจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ถ้าการจัดระบบดูแลอย่างเป็นรูปธรรมและมีนโยบายการจัดบริการในหน่วยบริการสุขภาพทุกระดับและมีเกณฑ์การประเมินผู้รับมีคชอบชัดเจนทุกระดับจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินงานได้อย่างคล่องตัวขึ้น

- ระบบการให้คำปรึกษามีผลต่อความตั้งใจให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ป้องกันการเป็นโรคในกลุ่มเสี่ยงเบาหวานและความดันโลหิตสูง
- จะต้องมีทีมที่รับผิดชอบให้การปรึกษาดูตามการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม อย่างเป็นระบบ และเกิดผลลัพธ์ที่ดีแก่ประชาชน
- การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพเป็นกิจกรรมที่ช่วยลดระดับความรุนแรง ลดการเกิดโรคเพื่อช่วยป้องกันไม่ให้เกิดกลุ่มเสี่ยงเพิ่มกลุ่มป่วย

เขาวงกตสาธารณสุขคิดตรงกันว่าจัดบริการการปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในการลดโรคไม่ติดต่อเป็นทางเลือกที่ดีในการป้องกันไม่ให้เกิดโรคเรื้อรังต่างๆ ได้ ถ้าเกิดโรคก็สามารถป้องกันภาวะแทรกซ้อนได้ด้วย

แก้วมณี ๆ อย่างนี้ ต้องการความช่วยเหลือ อะไรบ้าง

- เริ่มช่วยกันสร้างสุขภาพชาวสาธารณสุข เพื่อสุขภาพที่ดีและพร้อมดูแลผู้อื่น สามารถเป็นต้นแบบให้กับภาคีเครือข่ายหรือผู้มารับบริการได้ ในสำนักงานควรมีบุคคลที่จะให้บริการปรึกษาที่ได้รับการศึกษาอบรมมาแล้วและมีกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น จัดให้มีกิจกรรมออกกำลังกายประจำสัปดาห์ การสร้างเสริมค่านิยมในการจัดอาหารว่างและเครื่องดื่มรวมถึงอาหารกลางวันในวันที่มีประชุมเป็นอาหารสุขภาพ

- ถึงสนับสนุนในการจัดระบบบริการ ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการ บัณฑิตจบประมาณ วัสดุอุปกรณ์

- ระบบบริหารจัดการที่เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ คือ

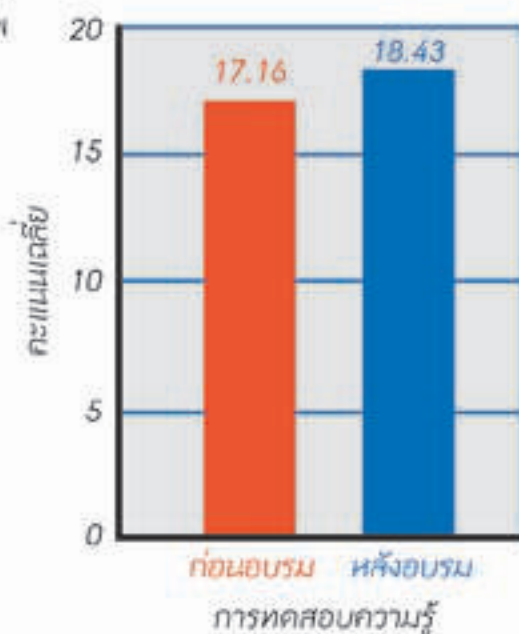
1. การบริหารและพัฒนาโครงสร้าง
2. การพัฒนาบุคลากร
3. การพัฒนาระบบบริการและการส่งต่อ
4. การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและการเชื่อมโยง
5. ระบบงบประมาณ
6. การประเมินผล

- สนับสนุนการจัดบริการคลินิกนอกเวลาบริการเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ เพราะกลุ่มที่มีภาระงานมากจะได้มีโอกาสเข้าถึงบริการมากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มเปราะบางที่ขาดโอกาส
- ให้มีทีมสหวิชาชีพที่รับผิดชอบให้การปรึกษาดูตามการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี
- การพัฒนาความรู้และทักษะการปรึกษาเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมแก่บุคลากรสาธารณสุขในสถานบริการสาธารณสุข

กองเรียนรู้ นวัตกรรม.....หลักสูตรการปรึกษา

ทดสอบก่อนอบรมหลักสูตรการปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ลดเสี่ยงลดโรคไม่ติดต่อเรื้อรังสำหรับบุคลากรสาธารณสุข เริ่มแรกก็สำรวจพื้นฐานความรู้กันก่อน คะแนนอยู่ในระดับดี ทีมวิทยากรเตรียมความรู้ให้เพิ่มอีกเต็มที่หลังจากอบรมฝึกฝนอย่างตั้งใจ ได้ทดสอบซ้ำ คะแนนความรู้หลังการอบรมก็เพิ่มขึ้นแบบนี้... ขอปรบมือให้ดังๆ ค่ะ

สำรวจความพึงพอใจต่อการอบรมฯ ในภาพรวมของเนื้อหาวิชา/ ปัจจัยเกื้อหนุน
ในการจัดฝึกอบรมอยู่ในระดับพอใจมาก

ลำดับ	ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1 เนื้อหาวิชาในภาพรวม						
1.1	ความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	17.7%	73.5%	8.8%	-	-
1.2	การจัดลำดับขั้นตอนเนื้อหาวิชา	11.8%	64.7%	23.5%	-	-
1.3	ความเหมาะสมของเนื้อหาในเวลา	8.8%	41.2%	47.1%	2.9%	-
1.4	ความน่าสนใจ	26.5%	64.7%	8.8%	-	-
1.5	ทราบดีกับครูผู้ อบรมเข้าใจดี	29.4%	70.6%	-	-	-
1.6	สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้	32.4%	64.7%	2.9%	-	-

สำรวจความพึงพอใจต่อการอบรม ในภาพรวมของเนื้อหาวิชา/ปัจจัยเกื้อหนุน ในการจัดฝึกอบรมอยู่ในระดับพอใจมาก

ลำดับ	ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2 ปัจจัยเกื้อหนุนในการจัดฝึกอบรม						
2.1	สถานที่ฝึกอบรม อุปกรณ์มีความเหมาะสมกับอุปกรณ์การเรียนรู้อะไรก็ตามของนักศึกษา	0.0%	50.2%	30.1%	2.9%	-
2.2	ความสะดวกในการเดินทางมาสถานที่ฝึกอบรม	11.8%	50.0%	34.4%	2.9%	-
2.3	สถานที่ฝึกอบรมสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสม เช่น สถานที่ตั้ง อุณหภูมิ ความสะดวกสบาย แหล่งน้ำ ระดับเสียง	5.0%	50.0%	26.5%	17.6%	-
2.4	การประสานงานและอำนวยความสะดวก	17.6%	58.9%	20.6%	2.9%	-

ทุกความคิดเห็นจะเป็นกำลังใจและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฯ ให้เหมาะสมกับการทำงานของเรชาวสาธารณสุข

*ร่วมสร้างความรู้ ความเข้าใจ
สานพลังใจก้าวต่อไป
เพื่อคุณภาพที่ดีของประชาชน*

ทางเลือก

ผศ.ดร.สุวิมลศรี สุทธิภาณีพิทย์

เข้าตาจนคนเหลือเพียงหนึ่งทาง
ต้องระส่ำระสายปัญหาหน้าใจหาย
คิดทางสับสนซ้ำซ้ำจิต-กาย
ทางสุดท้าย “ตาย-ตาย” ให้ทุกคน

เข้าสู่ความขัดแย้งแห่งทางแยก
สองทางแปลกแตกต่างช่างสิ้นสน
“ได้มีเสีย เสียมีได้” ให้กังวล
ต้องแบบยลทางใดจึงได้ดี

สามทางเลือกสมดุจเจ็จจนกว่า
เลือกเพื่อว่า “ยอมอยู่ ผู้หรือหนี”
เลือกผสมผสานสร้างสวรรค์ดี
ทางพวกมีหลายหลากหากเปิดใจ

คนคิดดีทำดีมีคำยิ่ง
ยิ่งรู้จริง ทำจริง ยิ่งโปร่งใส
ยิ่งคิดบวกหลายทางยิ่งวางใจ
คนปรับได้สบายใจให้สุขจริง

เอกสารอ้างอิง

- ตฤณี ภูษา. (2553). ดัดแปลงจากเครือข่ายวิทยากรผู้ฝึกอบรมวิธีการสัมภาษณ์แบบ
เพิ่มแรงจูงใจ The Motivational Interviewing Network of Trainers 2004
"Health Coaching: possible way to solve Obesity ". โจนรมเป็นพารา
ควรตะวัน เชียงใหม่. จาก <http://www.motivationalinterview.org>.
- จูระวี นานึงเจริญ. (2554). การสอนแนะสุขภาพ (Health Coaching). เอกสาร
ประกอบการอบรมหลักสูตรการปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพลดเสี่ยง
โรคเรื้อรังติดต่อเรื้อรังสำหรับบุคลากรสาธารณสุข.
- วิศิษฐ์ ศรีพิบูลย์. (2553). NLP Neuro-Linguistic Programming ภาษา ของ
เชลซจารย์ เทคโนโลยีห้องศานส่วนวิจัยข้ามคืน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์บ้านนาสวีท.
- สุรินทร์ สุทธิธำทิพย์. (2545). เอกสารประกอบการสอนทักษะการปรึกษา (Counseling
Skills). ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Bundy, C. (2004). Changing behavior: using motivational interviewing
techniques. *Journal of The Royal Society of Medicine*. 97
(Suppl.44): 43-47.
- Corey, G. (2009). *The art of integrative counseling* (2nd ed.). Belmont,
CA: Thomson/ Brooks/Cole.
- Gale, J. (2010). The HCA Model: An integrated model of health behavior
change for chronic disease prevention and chronic disease self-
management. from <http://www.healthcoachingaustralia.com.au>.
- Gale, J. (2005). *Health Coaching: Facilitating Health Behaviour Change
for Chronic Condition Prevention & Self-management*.
from <http://www.healthcoachingaustralia.com.au>.
- Levensky, E et al. (2007). Motivational Interviewing: An evidence-based
approach to counseling helps follow treatment recommendations.
The American Journal of Nursing. 107(10): 50-58.

ภาคผนวก

คนทำงานดิจิทัลยุคใหม่

1.

นายพงษ์ภาณุวัฒน์ ปานเทศ
ผู้อำนวยการสำนักโรคไม่ติดต่อ
โทร. 0-2590-3970

2.

แม่พิมพ์หญิงจุฬารัตน คงประเสริฐ
รองผู้อำนวยการสำนักโรคไม่ติดต่อ
โทร. 0-2590-3987
jurekong@gmail.com

ดร.ศิริลักษณ์ จิตระเบียง

หัวหน้ากลุ่มพัฒนาวิชาการป้องกันควบคุม
โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง
(นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ)
โทร. 02-5903988
dook_ou@hotmail.com
dook_ou@yahoo.com

3.

นางอัญญา มุกทีตินิก

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
โทร. 02-5903988
sodzy35@hotmail.com

4.

คนทำงานจิตอาสา

5.

นางเมตตา คำพิมพ์

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

โทร. 02-5903988

Mettakummed@gmail.com

6.

นางณัฐสุพรรณ สุหนองเมือง

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

โทร. 02-5903988

nuttisuch@yahoo.com

นางสาวเพ็ญใจ ทองวรรณดี
เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุขชำนาญการ
โทร. 02-5903988
Piggirl_2503@hotmail.com

7.

นางสาวสุธาทิพย์ กัทรุฑวนิยม
นักวิชาการสาธารณสุข
โทร. 02-5903988
Suthathip.ned@gmail.com

8.

คนทำงานอีจ๋าห์จิ๋วจ๋อ ๙

๙.

นางสาวลินดา จำปานัก

นักวิชาการสาธารณสุข

โทร. 02-5903988

linda_sut@hotmail.com

10.

นางเพชร บุญเพชร

เจ้าหน้าที่งานคอมพิวเตอร์

โทร. 02-5903988

nummy@hotmail.com

